

VÄRLDSARVET / WORLD HERITAGE

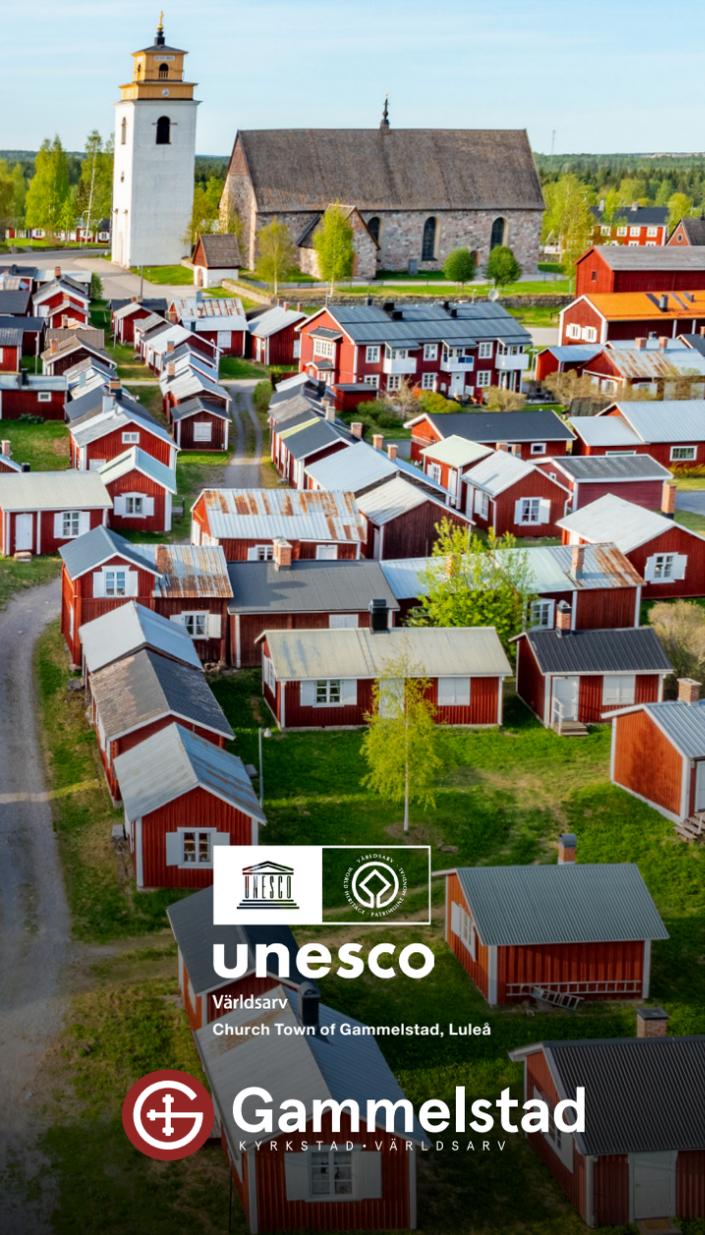
GAMMELSTADS KYRKSTAD

/ GAMMELSTAD CHURCH TOWN

FRILUFTSMUSEET / OPEN-AIR MUSEUM

HÄGNAN

unesco

Världsarv
Church Town of Gammelstad, Luleå

Upptäck Gammelstads kyrkstad – ditt, mitt och hela världens världsarv

Den 7 december 1996 är ett viktigt datum i Gammelstads historia. Då utsågs kyrkstaden, som är Sveriges största och mest välbevarade, till ett världsarv av FN-organet UNESCO. Ett världsarv är en plats som är så speciell för människans historia att den måste bevaras inför framtida generationer.

I Sverige finns totalt 15 världsarv, varav tre ligger i Norrbotten: Gammelstads kyrkstad, Lapponia samt fyra fästpunkter av Struves meridianbåge.

Discover Gammelstad Church Town – a heritage for you, me, and the whole world

December 7, 1996 is an important date in Gammelstad's history. On that day, the church town – the largest and best preserved in Sweden – was designated a World Heritage Site by the UN agency UNESCO.

Sweden has a total of 15 World Heritage Sites, three of which are located in Norrbotten county: Gammelstad Church Town, the Lapponia Area and four points on the Struve Geodetic Arc.

Vad är en kyrkstad?

En kyrkstad är ett norrländskt fenomen där små kyrkstugor ligger samlade runt en sockenkyrka. Idag finns 16 kyrkstäder kvar i Sverige, men varför byggdes de från början?

En starkt bidragande orsak var kyrkoplikten. Alla människor var förr i tiden tvungna att gå i kyrkan och de som bodde en bit bort behövde ha någonstans att sova över under kyrkhelgerna. Kyrkstäderna fyllde även andra funktioner. Hit kom man också för att socialisera, betala skatt, handla, besöka ting och sockenstämmor.

I Gammelstad finns över 400 kyrkstugor och traditionen att använda kyrkstaden som tillfälligt boende är levande än idag. Detta är, tillsammans med bland annat kyrkan och kyrkstaden, ett av skälen bakom världsarvsutnämningen.

Här grundades Luleå stad 1621 men på grund av landhöjningen blev hamnen för grund och bara 28 år senare flyttades staden till sin nuvarande plats. Den gamla staden fick då namnet Gammelstad.

What is a church town?

A church town is a phenomenon in northern Sweden where small cottages are clustered around a parish church. There are 16 church towns left in Sweden, but why were they built in the first place?

One important reason was the obligation to attend church, and those who lived far away needed somewhere to stay overnight for religious holidays. But church towns served other functions too. People also came here to socialise, pay taxes, shop and attend assemblies and parish meetings.

Gammelstad has over 400 church cottages and the tradition of using the church town as temporary accommodation remains alive to this day. This combination of factors is one of the reasons behind the World Heritage designation.

Luleå was originally founded here in 1621, but land uplift made the harbour too shallow and only 28 years later the town was moved to its current location. The old town was given the name Gammelstad – which literally means "Old town" in Swedish.

Kyrkan – en mäktig syn vida omkring

Nederluleå kyrka, som är Norrlands största medeltidskyrka och tornar upp över kyrkstaden, används än idag vid förrättningar såsom bröllop, konfirmation och begravning. Den invigdes troligtvis enligt traditionen år 1492 och har många sevärda detaljer, såväl inuti som utanpå. Här finns spår från både den protestantiska och den katolska tiden.

The church – a striking sight from near and far

Nederluleå Church, Norrland's largest medieval church, towers over the church town and is still used today for ceremonies such as weddings, confirmations and funerals. It was most likely consecrated in 1492 and has many interesting features, inside and out, including traces of both Protestant and Catholic times.

Hur kan det se ut i en kyrkstuga?

I Gammelstad ägs kyrkstugorna av privatpersoner som oftast nyttjar dem traditionsenligt vid olika evenemang och kyrkhelger. Därför är det periodvis inte alltid så lätt att bli inbjuden till en stuga.

Men misströsta inte! I Visitor Centers utställning finns en modell av en kyrkstuga som du kan gå in i. Under delar av året kan du också besöka hembygdsföreningens visningsstuga, nummer 253-254, som är uppdelad i två kammare. Stugan har dock begränsade öppettider, kontakta Visitor Center för mer information.

What might a church cottage look like inside?

Most of the church cottages in Gammelstad are owned by private individuals, who use them in the traditional manner for various events or religious holidays. Therefore, at times, it is not always easy to get invited into a cottage.

But don't worry! The Visitor Center's exhibition has a replica of a church cottage that you can explore. At certain times of the year, you can also visit the local history association exhibition cottage, number 253-254, which is divided into two chambers. The cottage has limited opening hours. Please check with the Visitor Center for more information.

Visitor Center – här startar ditt Gammelstadsäventyr

Miss inte det stora tornhuset som ligger vid kyrktoftet. Genom tiderna har det varit både värdshus och betelkapell här, men idag håller Visitor Center till i huset – med turistinformation, souvenirbutik och guidade turer. Vår personal hjälper dig, året runt, att få ut det mesta och det bästa av Gammelstad.

En trappa upp hittar du dessutom utställningen "Gammelstad – kyrkstad i världsarvsklass" som tar dig genom Gammelstads historia. Du får även uppleva hur det kan se ut inne i en kyrkstuga och inte minst stiftar du bekantskap med musfamiljen Gammelstadsson som dyker upp här och var i utställningen. Spännande och lärorikt för alla åldrar. Fri entré – så klart!

Visitor Center – where your Gammelstad adventure starts

Don't miss the distinctive building with a tower next to the church square. Over the years it has been both an inn and a Bethel chapel, but today it houses the Visitor Center, offering tourist information, a souvenir shop and guided tours. Our staff are here all year round to help you make the most of your visit to Gammelstad.

Upstairs, you'll find the exhibition "Gammelstad – A World Class Church Town", which takes you through the history of Gammelstad. You can also see what a church cottage might have looked like and become acquainted with the Gammelstadsson mouse family, who appear here and there in the exhibition. Exciting and educational for all ages – and of course, free admission!

FOTO/PHOTO: SUSANNE LINDHOLM & PETER ROSEN, LAPPLAND MEDIA

Friluftsmuseet Hägnan – en trevlig granne att besöka

Men hur levde folket egentligen när det inte var kyrkhelger? Det får du reda på när du besöker friluftsmuseet Hägnan, bara ett stenkast från kyrkstaden. Hemma i byn hade man sällan en ledig stund och vardagen lunkade på, så vistelsen i kyrkstaden var ofta ett välkommet avbrott.

På Hägnan finns historiska byggnader och miljöer som berättar om hur befolkningen på den norrbottniska landsbygden levde från slutet av 1700-talet till mitten av 1900-talet. Sommartid kan du även kika på bondgårdsdjur, prova på olika aktiviteter, fira midsommar och mycket mer. Vintertid kan du till exempel besöka en av Sveriges mest genuina julmarknader.

Open-air Museum Hägnan – a lovely neighbour to visit

But how did people live when there were no religious holidays to attend? You'll find out when you visit Open-air Museum Hägnan, just a stone's throw from the church town. Back home in the village, people rarely had a moment to spare and life generally rolled along quite relentlessly, so a stay in the church town was often a welcome break.

Hägnan features historical buildings and environments that tell the story of how people in the Norrbotten countryside lived from the late 18th to the mid-20th century. In summer, you can also see farm animals, try out different activities, celebrate Midsummer and so much more. In winter, you can visit one of Sweden's most authentic Christmas markets, among other happenings.

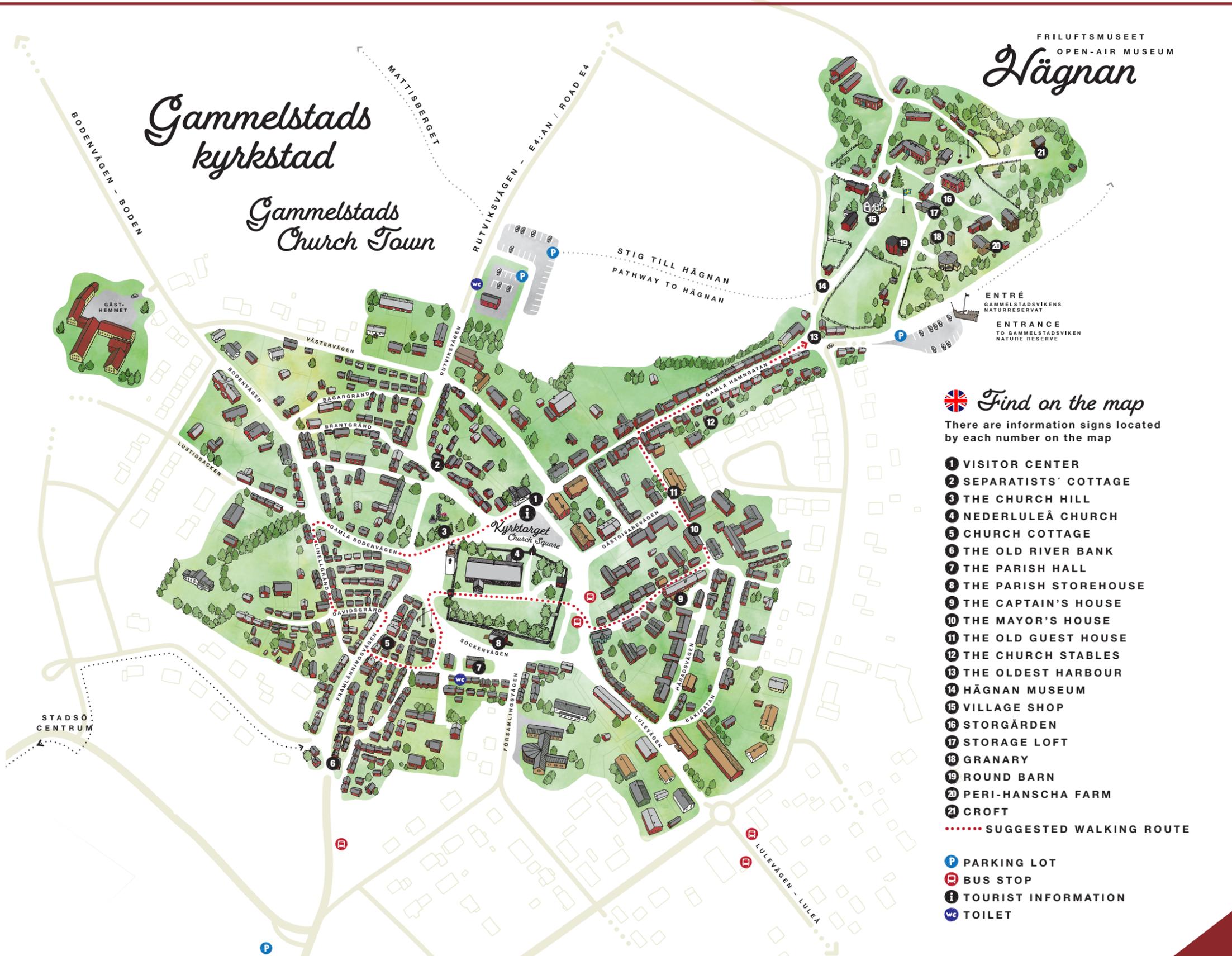
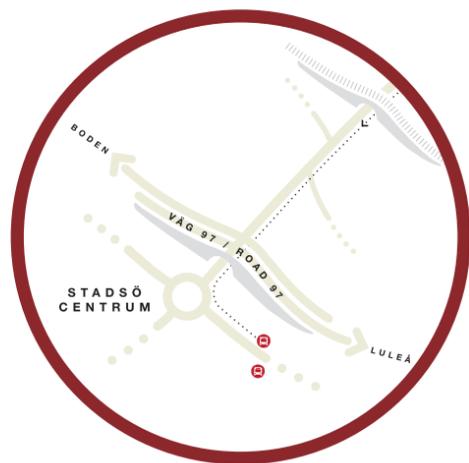

Nitta på kartan

Informationsskylt finns vid varje siffra

- 1 VISITOR CENTER
 - 2 SEPARATISTSTUGAN
 - 3 KYRKBERGET
 - 4 NEDERLULEÅ KYRKA
 - 5 VISNINGSSTUGAN
 - 6 GAMLA ÄLVSTRANDEN
 - 7 SOCKENSTUGAN
 - 8 SOCKENMAGASINET
 - 9 KAPTENSGÅRDEN
 - 10 BORGMÄSTARGÅRDEN
 - 11 GAMLA GÄSTGÅRDEN
 - 12 KYRKSTALLEN
 - 13 DEN ÄLDSTA HAMNEN
 - 14 FRILUFTSMUSEET HÄGNAN
 - 15 LANTHANDELN
 - 16 STORGÅRDEN
 - 17 LOFTBODA
 - 18 HÄRBRE
 - 19 RUNDLOGE
 - 20 PERI-HANSCHA GÅRDEN
 - 21 TORPET
- FÖRESLAGEN GÅNGRUTT

- PARKERING
- BUSSHÅLLPLATS
- TURISTINFORMATION
- TOALET

Find on the map

There are information signs located by each number on the map

- 1 VISITOR CENTER
 - 2 SEPARATISTS' COTTAGE
 - 3 THE CHURCH HILL
 - 4 NEDERLULEÅ CHURCH
 - 5 CHURCH COTTAGE
 - 6 THE OLD RIVER BANK
 - 7 THE PARISH HALL
 - 8 THE PARISH STOREHOUSE
 - 9 THE CAPTAIN'S HOUSE
 - 10 THE MAYOR'S HOUSE
 - 11 THE OLD GUEST HOUSE
 - 12 THE CHURCH STABLES
 - 13 THE OLDEST HARBOUR
 - 14 HÄGNAN MUSEUM
 - 15 VILLAGE SHOP
 - 16 STORGÅRDEN
 - 17 STORAGE LOFT
 - 18 GRANARY
 - 19 ROUND BARN
 - 20 PERI-HANSCHA FARM
 - 21 CROFT
- SUGGESTED WALKING ROUTE

- PARKING LOT
- BUS STOP
- TOURIST INFORMATION
- TOILET

Upptäck Gammelstad på egen hand

Ladda gärna ner vår app "Visit Gammelstad" som bjuder på spännande upplevelser och äventyr. Här finns såväl praktisk information för besökare som guider och tematiska vandringar på olika nivåer för hela familjen. Appen hittar du i Google Play eller App Store. Appen är gratis att ladda ner.

Explore Gammelstad on your own

Download our "Visit Gammelstad" app – full of exciting experiences and adventures. It includes practical information for visitors, as well as guides and themed walks of varying levels for the whole family. The app is available on Google Play and the App Store, and it's free to download.

Gammelstad Visitor Center
+46 920-45 70 10
gammelstad@lulea.se

Friluftsmuseet Hägnan
+46 920-45 30 00
hagnan@lulea.se